

Kapitulasjonen

General Ruges krigsarkiv

Av Thomas Schiøtz, Oslo

Aftenposten for søndag 10. oktober inneholder en artikkel av Odd V. Aspheim om general Otto Ruges arkiv fra gjennomføringen av kapitulasjonen i juni 1940. En del av arkivet ble ved kapitulasjonen gravd ned under fjøsgulvet på en gård i Målseiv og skal være hentet derfra i 1945 uten at noen synes å vite hvor det er blitt av arkivet. Aspheim spør om arkivet ble ryddet av veien fordi det inneholdt kompromitterende opplysninger. Han nevner i den forbindelse tre navn: Ruge selv, skogvokter Otto Silsand i Målseiv og oberst Johannes Schiøtz, alle tre forlenget døde. Jeg finner Aspheims spekulasjoner høyst ærekrenkende overfor alle tre. Men jeg skal nøye meg med å omtale de to siste.

Otto Silsand var statens skogvokter. Han hadde som sådan tyskernes tillatelse til å ferdes i skogene i indre Troms. Som Milorg-mann virket han bl.a. som kurér opp til en av basene som under major Håkon Kyllingmarks ledelse var plassert i grensefjellene mot Sverige. Herfra gikk meldingene videre over radio til London. På slutten av krigen lå jeg som radiooperatør på den ene basen. Ved kapitulasjonen rykket basemannskapene ned og gikk inn som ledere i de mobiliserte hjemmestyrkekompaniene. Jeg ble med min radiostasjon innlosjert hos Silsand og frue. Her sov jeg og her spiste jeg de fleste måltider sammen med dem. Jeg ble således godt kjent med familien, og finner det utrolig at Silsand skulle ha hentet arkivkassen uten at jeg fikk vite det hverken da eller under mange års vennskap i årene etterpå. Hvis han, som Aspheim hevder, sammen med en sjåfør hentet kassen, tror jeg heller at Silsand var kjentmann og at det var sjåføren som hentet kassen. At Silsand har gjort noe galt, nekter jeg å tro.

Det groveste i Aspheims artikkel er

hans spekulasjoner om at min onkel oberst Johannes Schiøtz skulle ha tilintetgjort arkivet. Dette bygger Aspheim vesentlig på at Johannes Schiøtz skulle ha vist mild bedømmelse av de offiserer som opptrådte klanderverdig i 1940. Aspheim kritiserer også general Ruge for samme innstilling. Men var det ikke generelt slik at de som gjorde størst innsats under krigen, hadde lettest for å glemme at andre sviktet?

Johannes Schiøtz fulgte Ruge ut av Oslo 9. april 1940, og ble satt som stabssjef for general Hvinden Haug, sjefen for 2. distriktskommando. De ledet kampene gjennom Gudbrandsdalen og Romsdalen helt til kapitulasjonen i Åndalsnes, da de allierte trakk seg ut. Han ble arrestert i januar 1942 «på grunn av publisistisk virksomhet» og satt på Grini året ut. Da ble han overført til krigsfangenskap, sendt til Polen og satt i forskjellige krigsfangeleirer inntil han kom hjem i juni 1945. Han ble tildelt flere ordener, bl.a. St. Olavs Orden og St. Olavs medalje med eikegren.

Etter at jeg tidligere i år ble oppringt av Aspheim, har jeg gått igjennom familiens arkiv. Der finnes intet om krigsarkivet, men en rekke tjenestlige uttalelser og nekrologer over Johannes Schiøtz. Alle fremhever hans orden, dyktighet og redelighet. Spekulasjonen over om han skulle ha tilintetgjort Ruges arkiv finner jeg meget ærekrenkende.